

(oud, maar hier en daar nuttig)

Studielasttabellen

Studielast is een nieuw begrip in de bovenbouw van havo en vwo. Het staat voor de gemiddelde tijd die de gemiddelde leerling aan schoolwerk besteedt. Dat is zowel tijd voor uitleg, tijd voor het uitvoeren van opdrachten als tijd voor het maken van toetsen. Het gaat zowel om de uren die op school worden doorgebracht als om de uren die thuis aan schoolwerk worden besteed.

Er wordt vanuit gegaan dat een leerling gedurende 40 weken per jaar 40 uur per week, in totaal dus 1600 uur, bezig is met schoolwerk. Voor het vwo betekent dit over 3 jaar 4800 uur studielast en voor het havo over 2 jaar 3200 uur.

In de toekomst zal niet langer worden uitgegaan van lessentabellen en lesroosters, waarin staat hoeveel lessen in een bepaald vak gegeven worden, maar van tabellen waarin de studielast per vak is aangegeven. Niet alleen wat op school in de geplande lessen gebeurt, ook wat de leerling tussendoor en thuis doet, hoort daarbij.

In de tabellen hier onder staat hoeveel tijd havo- en vwo-leerlingen mogen besteden aan de verschillende vakken in de verschillende onderdelen van het programma.

De tabellen

De studielast is voor de tweede fase vwo in totaal 4800 uur (drie maal 1600), voor het havo 3200 uur (twee maal 1600). Dit is als volgt verdeeld:

	vwo	havo
gemeenschappelijk deel	1960	1480
profieldeel	1840	1160
vrij deel	1000	560

De studielast voor het gymnasium was oorspronkelijk 480 uur groter (de omvang van een klassieke taal): 5280 uur. De staatssecretaris van Onderwijs heeft echter met de laatste wetswijzigingen van begin december 1998 bepaald dat deze 480 uur geplaatst mag worden binnen het vrije deel. In het gymnasium staat Klassieke culturele vorming (KCV) in het gemeenschappelijk deel in plaats van Culturele en kunstzinnige vorming 1.

De studielast in het vrije deel kan kleiner worden doordat scholen de nominale studielast in het profieldeel groter maken dan 1840 voor vwo of 1160 voor havo. De studielast in het vrije deel wordt dan navenant kleiner.

In de tabellen hier onder staan achtereenvolgens hoeveel uren verplicht zijn bij de onderdelen:

- het gemeenschappelijk deel
- de vier profieldelen
  1. Cultuur en maatschappij

- 2. Economie en maatschappij
  - 3. Natuur en gezondheid
  - 4. Natuur en Techniek
- het vrije deel

Gemeenschappelijk deel

Officieel staat in het gemeenschappelijk deel het combinatievak geschiedenis/maatschappijleer. Echter, hiervoor is nog geen examenprogramma gereed. Op het vwo staan daarom voorlopig (tot 2003) zowel geschiedenis als maatschappijleer op het programma, op de havo alleen maatschappijleer.

Gemeenschappelijk deel vwo	studielast
Nederlands	480
Engels	400
Duits 1	160
Frans 1	160
algemene natuurwetenschappen	200
maatschappijleer 1 en geschiedenis 1	200 (120 + 80)
culturele en kunstzinnige vorming 1	200
lichamelijke opvoeding 1	160
Totaal	1960 uur

Gemeenschappelijk deel havo	studielast
Nederlands	400
Engels	360
2e moderne vreemde taal 1 ^a	160
algemene natuurwetenschappen	160
maatschappijleer 1	160
culturele en kunstzinnige vorming 1	120
lichamelijke opvoeding 1	120
Totaal	1480 uur

^a In het havo is het mogelijk voor deelvak 1 van de 2e moderne vreemde taal te kiezen uit: Frans, Duits, Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch, Turks en Fries. De school bepaalt of

er keuzemogelijkheden worden geboden, en zo ja welk keuze-aanbod wordt gedaan.

Profieldelen

1. Cultuur en maatschappij

Cultuur en maatschappij vwo	studielast
taal ^a	320 ... 480
geschiedenis 2	360
culturele en kunstzinnige vorming 2,3 (200,280) ^b	480
wiskunde A 1	360
taal(320...480) ^a of filosofie (320)	320 ... 480
Totaal	1840....2160 uur

^a Bij een invulling van de 'taal' is het mogelijk te kiezen uit:

- Frans 2, Duits 2 (een aanvulling van het gemeenschappelijk deel tot een hele taal) 320 uur
- Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch, Turks 480 uur
- Fries 400 uur
- Grieks, Latijn 480 uur

^b Het examenprogramma van het vak Culturele en Kunstzinnige vorming 2,3 (CKV2,3) is nog niet definitief vastgesteld. Dit gebeurt eind april 1999. Het zal waarschijnlijk niet eerder dan in 2001 verplicht worden ingevoerd. In de jaren daarvoor (1999 en 2000) kunnen scholen er wel zelf voor kiezen om CKV2,3 in te voeren. Als zij het niet invoeren, kunnen zij ervoor kiezen het C&M profiel met een kunstvak oude stijl (tekenen, muziek, handvaardigheid I of handvaardigheid II) voor 480 uur aan te bieden of een C&M profiel zonder kunstvak maar met aardrijkskunde en/of maatschappijleer aan te bieden.

Cultuur en maatschappij havo	studielast
taal ^a	200 ... 360
geschiedenis	240
wiskunde A 1	160
economie 1	200
culturele en kunstzinnige vorming 2,3 (120,240) ^b	360
Totaal	1160 ... 1320 uur

^a Bij een invulling van de 'taal' is het mogelijk te kiezen uit:

- deelvak 2 van een moderne vreemde taal (een aanvulling op deelvak 1 uit het gemeenschappelijk deel)
- een gehele taal

200 uur
360 uur

- ^b Het examenprogramma van het vak Culturele en Kunstzinnige vorming 2,3 (CKV2,3) is nog niet definitief vastgesteld. Dit gebeurt eind april 1999. Het zal waarschijnlijk niet eerder dan in 2001 verplicht worden ingevoerd. In de jaren daarvoor (1999 en 2000) kunnen scholen er wel zelf voor kiezen om CKV2,3 in te voeren. Als zij het niet invoeren, kunnen zij ervoor kiezen het C&M profiel met een kunstvak oude stijl (tekenen, muziek, handvaardigheid I of handvaardigheid II) voor 360 uur aan te bieden of een C&M profiel zonder kunstvak maar met aardrijkskunde en/of maatschappijleer en/of filosofie aan te bieden.

2. Economie en maatschappij

Economie en maatschappij vwo	studielast
economie 1, 2	520
wiskunde A 1,2	600
aardrijkskunde	360
geschiedenis 2	360
Totaal	1840 uur

Economie en maatschappij havo	studielast
economie 1, 2	440
wiskunde A 1, 2	280
aardrijkskunde	200
geschiedenis	240
Totaal	1160 uur

3. Natuur en Gezondheid

Natuur en gezondheid vwo	studielast
biologie 1, 2	480
natuurkunde 1	360

scheikunde 1	400
wiskunde B 1	600
Totaal	1840 uur

Natuur en gezondheid havo	studielast
biologie	320
natuurkunde 1	240
scheikunde	280
wiskunde B 1	320
Totaal	1160 uur

4. Natuur en techniek

Natuur en techniek	vwo
natuurkunde 1, 2	560
scheikunde 1, 2	520
wiskunde B 1, 2	760
Totaal	1840 uur

Natuur en techniek havo	studielast
natuurkunde 1, 2	440
scheikunde	280
wiskunde B 1, 2	440
Totaal	1160 uur

Vrije deel

In het vrije deel van het vwo zijn 280 uur examenvakken verplicht, op havo 200 uur.
De volgende vakken kunnen gekozen worden:

	vwo	havo
moderne vreemde taal 1, 2	480	360
moderne vreemde taal 2	320	200

moderne vreemde taal 1			160
moderne vreemde taal als startersvak 480		360	
Fries	400		360
economie 1, 2	520	440	
economie 1	280		200
management & organisatie	360		280
aardrijkskunde	360		200
geschiedenis 2	360		
geschiedenis			240
maatschappijleer 2	360		200
wiskunde A 1 ^a	360	160	
wiskunde A 1, 2 ^a	600		280
wiskunde B 1 ^a	600	320	
wiskunde B 1, 2 ^a	760		440
natuurkunde 1, 2	560		440
natuurkunde 1	360	240	
scheikunde 1, 2	520		
scheikunde 1	400		
scheikunde			280
biologie 1, 2	480		
biologie 1	160		
biologie			320
culturele en kunstzinnige vorming 1	200		
culturele en kunstzinnige vorming 2 ^b	200		120
culturele en kunstzinnige vorming 3 ^b	280		240
(beeld.vormg / muziek / drama / dans)			
Latijn	480		
Grieks	480		
klassieke culturele vorming	200		
filosofie	320		360
lichamelijke opvoeding 2	280		240
informatica	280		240

^a In het inrichtingsbesluit is geregeld dat wiskunde A in de profielen vervangen mag worden door wiskunde B en dat wiskunde A en B met elkaar gecombineerd mogen worden.

^b In de overgangperiode dat het nieuwe ckv-vak nog niet gereed is, mag voor ckv 2,3 een bestaand programma voor muziek, tekenen, handenarbeid of textiele werkvormen worden ingevuld (vwo 480 uur, havo 360 uur).